

1174
1944
A 1763.

Dõulo Heäled.

M. Sultsi kutuga trüütud.

Hind 12 Kop.

Jõulu hääl.

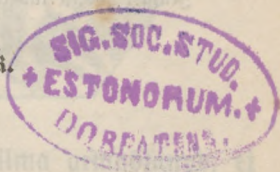
Waata sinu Õnistegeija on sulle
sündinud.

Teile on täna Taweti
linnas sündinud Õnis-
tegeija, kes on Kristus
see Jäsfand.

Luf. 2, 11.

Jõulu ja uueaasta jutlused ja laulud.

J. Antik.

Sulsi kuluga trükitud.

Tartus, 1879.

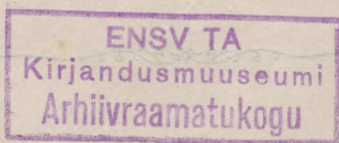
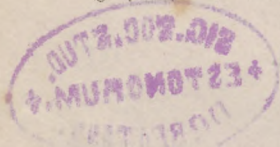
Trükitud H. Laakmann'i kirjabega.

Gegen den Druck dieser Weihnachtsstimmen ist von Seiten des Eibländischen Evangelisch-Lutherischen Consistorii nach vorgängiger Durchsicht derselben nichts einzulwenden.

St. Marien in Dorpat, 1879, April 24.

Im Namen und Auftrage des Consistorii:
A. H. Willigerode, Consistorialrath.

Jensuri poolest lubatud. — Tallinnas, 12. Mail 1879.

33971

Menda on Jumal maailma armastanud, et
tema oma ainusiündinud Poja on
andnud, et kõik, kes tema sisse usu-
wad, ei pea hukka saama, waid iga-
wene elu peab neil olema.

Jõulu laul.

Wiisil: Muu kiitus olgu igawest.

Muu olgu meie Jumalal,
Kes meil on armu näit'nud!
Ja meile hukka mõistetuil
Suurt lunastust on saatnud.
Nüüd hädast meie pääsme,
Nüüd abi kül me leiame
Jumala Poja läbi.

2.

Suur Jumal, Jsa taewa seest,
Meil annab oma Poja,
Et ta mind päästaks pattu käest,
See õige elu tooja.
Oh tere, tere tulemast,
Kes tood meil abi ülewast
Me' isa armu käest!

3.

Sa oled õige elu päiw,
Mis valgustab kõik ilma.
See ainus õnnistuse kair,
Kust armu kül keeb wälja;
So juures üksi õnnistus,
Jlm sinuta on hukatus;
So läbi õnksaks saame.

innag aj, odet allgää 4. annig poja ilmine toob ja panna

Oh paista siis, sa elupäiv

Ka minu hinge sisse!

Oh täida siis, sa armukain,

Müüd minu südant ise!

Mind enesele pühitse,

Sa kohalt ja ka kogune,

Mind kuule, Issand! Amen.

I.

Jõulu lugu.

Armastage Teda, sest tema on meid enne armastanud!
Lut. ew. 2, 1—14.

Alga see sündis neil päivil, et käsk keisrist Augustusest wälja läks, et kõik maailm pidi üleskirjutud saama. Seesinane üleskirjutamine sündis enne, kui Kirenios Siria maa üle walitseja oli. Ja kõik läksiwad ennast lastma üleskirjutada, igaüks oma linna. Siis läks ka Joosep Kalilea maalt Natsareti linnast üles Juuda maale Daweti linna, mis hüütakse Petlemmaks, seepärast, et ta oli Daweti sugust ja pärismaalt. Et ta ennast pidi lastma üleskirjutada Maria, oma kihlatud naesega, kes käima pääl oli. Alga see sündis, kui nemad sääl olid, sai see aeg täide, et ta pidi maha saama. Ja tema tõi oma esi-

mese poja ilmale ja mähkis teda, ja panni teda maha söime, sest neil ei olnud muud aset majas. Ja säälsammas väljal olid karjatsed võttes, ja hoidsid böse oma karja. Ja waata, Issanda ingel seisis nende juures, ja Issanda auu paistis nende ümber, ja nemad kartsid ülewäga. Ja see ingel ütles neile: Ärges kartle, sest waata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõige rahwale peab saama, sest teile on täna Daweli linnas sündinud see Snistegija, kes on Kristus see Issand. Ja see olgu teile täheks. Teie leiaste see lapse mähitud ja söimes magamast. Ja äkkitselt oli see inglisa taewa sõawäe hulk, need kiitsid Jummalat ja ütlesid: Auu olgu Jummalale kõrges, ja maa pääl rahu, ja inimestest hää meel! Amen.

Sõulu, ehk Kristuse sündimise püha on selle tarwis risti rahwale seätud, et seda lugu Kristuse sündimisest peab juttustadama ja õppitama, et see noorte ja wanade meele jääts, et nad seda oma südamesse wajutaks, ja oma lunastajat võiete tundma õppiks.

Wõtkem siis meiegi siin lühidelt Kristuse sündimise lugu tähele panda.

Esimene tükk selles lous on see, et Kristus sel ajal on sündinud, kui Juuda rahwast ja nende warandust esimest korda teisri Au-

gustuse al üleskirjutadi. Siis on meie armas Snistegija hakanud ilmas walitsema, kui ta küll salaja, ja teda peab suur keiser Augustus kõige oma riigiga teenima, ehk ta küll seda isegi ei teadnud — ja asja niikaugele ajama, et neitsi Maria oma ärafihlatud mehega Betlemma reisib ja sääal maailma Snistegijat walge ette toob, nõnda kui prohwet seda enne enam kui 700 aasta eest oli kuulutanud: Sa sina Betlehem Ewrata, kes sa weikene oled Suuda tuhandate seast; sinust peab mulle wälja tulema see, kes peab walitseja olema Israelis; ja tema wäljamine mised on wanast igawesest ajast olnud. Muidu, kui keisri käsk seda ei oleks nõudnud, oleks Joosep ja Maria kodu jäänud. Aga, et Kristus pidi Betlemmas sündima, peab keiser asja niikaugele toimetama ja nõnda Is sandat Kristust tema sündimise juures teenima, ehk küll keiser ega maailm sellest ühtegi ei teadnud. Muidu on maailm kuri ja tige, ta oleks seda ennemine püüdnud teelda, kui korda saata aitanud. Aga Sumal walitseb ja sääjab oma tahtmist nõnda, et maailm mõnikord teadmata peab tegema, mis ta teades ialgi ei saaks ette wõtma.

Maria, kes täima pääl, kellel mahasaamise tund oodata oli, pidi selsammal ajal kesi talwel ennast walmis panema ja pitka teed täima wõõraste kohta, kus teda ükski ei tunne, kus ta ühtegi kohta ei tea, kuhu ta oma pääd

wõits pista! On näha, et nad, see paar rahwast, suure waesuse sees elasid. Joosep ei wõi Mariat milgi kombel aidata, ta ei wõi teda selts ajaks kellegi juure ja kellegi hoolde jätta — ei ta kuidagi muul nõul tema eest hoolt kanda, ta peab teda pika teed, Kalilea maalt Natsareti linnast Juuda maale Betlemma ma linna, enesega ühes wiima, ja ka kõik oma pisut kraamist mis neil oli. Neil pidid ju kõik omad asjad kaasas olema, et nad wõiksid pääle kirjutamist Betlemma elama jääda — oma suguseltsi päris linna. Seeni maani pidid nad ja nende wanemad oma waesuse, ja ka selle pärast, et kuningas Herodes Laweti sugu tagaaiustas ja neist palju äratappa lastis — kui omast maast wäljalükkatud, wõõral maal Natsareti linnas elama.

Kui nad nüüd Betlemma jõudsid, tulli aeg, et Maria pidi mahasaama. Ta tõi oma esimese poja ilmale, mähkis teda mähkmesse ja pandis teda söime, sest neil polnud muud aset majas. Ehk ta küll kuninglikust sugust oli ja Betlem tema oma sugu päris lin, siiski ei anta temale aset kambris, waid elaja laudas! Ehk küll mitmed näewad raskejalust, kellel mahasaamise tund ligi on, ei leia ta ühegi filmast armu! Sa siin elaja laudas sünnib see ilmale, kes ise kõiki looja ja kõige andja on! Mis on tema emale raske, kui see, et selle lapsukesele, kellest ta usu läbi teab, et ta kõige-

kõrgema Jumala Poeg ja õige Suuda rahwa kuningas on, oma rahwa seas, oma isamaal ja oma isa Tarveti päris linnas, nõndagi palju hääd teida ei ole, et ta teda võiks süngifese ehk kätti sisse panda! Ei muiale kui oma sülle ja pärast söime, alwa närtsude ja mähkmete sisse mähitud!

See on lühidelt Kristuse sündimise lugu, mis Ewangelist meile filmade ette säädab, meile, kes nii külmad ja tuimad oleme, et see lugu meie südamid soojendaks, kui meie kuuleme, et Kristus nii waesel kombel ilma sisse on sündinud. Betlem oleks küll väärt, et ta oleks saanud põrgu põhja wajutud, et ta nõnda talg ja halastamata on olnud ja Snistegi-jale nõndagi palju auu ei pakkunud, talle kätkest ega padjakest ei annud. Tema kätt on esite ema süle ja pärast elaja söim. Juba siin tema sündimise juures ei olnud muud kui suur waesus ja puudus, ega tema eluski paremat ei olnud. Lindudel taewa al on pesad ja rebastel augud, aga Inimese - Pojal ei ole, kuhu ta oma pääd võiks panda. Meie peame seda lugu õiete õppima ja tähele panema, ei ialgi mitte unustama, selle tarwis meile seda ka juttustadas; iseäralde sellepärast, et see meie hääks on sündinud, nii kui meie seda ingli jutlusest kuuleme. Siin näeme Jumala suurt imeliku tööd, et ta meie waeste pattuste inimeste pärast oma ainusündinud Poja on lastnud inimeseks sündida, meie sarnaseks saada,

et ta kõik meie nõtrust, puudust ja ka pattu enese pääle võttaks ja selle eest ohwriks saaks, — et meie õppiks Sumalat selle suure hääte eest kiitma ja tänama, et meie waesed hukamõistetud inimesed, täna selle suure au sisse saame, et meie üks liha ja veri Sumala Boega oleme.

Oh seda suurt imelikku alandust ja jumalikku saladust! Sumala ainusündinud Boeg, kes ise igawene isa, selle läbi kõik on tehtud, ta taewas ja maa loodud, on inimeseks — on kõige alwemaks ja kõige waesemaks lapses sündinud! Auu Issand, kõrgeft kiidetud kuningate kuningas, ja Issandide Issand, kes kuningatele rikkust ja auu annab, saab ise nii waeseks ja auutumaks! Laudas peab ta sündima, sõimes magama, ja kõigest hääst ilma olema, mis ka kõige alwema sugu rahwale sel ajal antakse! Oh imelikku alandust ja armastust! Meie pärast pidi see kõik nõnda sündima! Eks ta poleks wõinud seesamma auuga ilma sisse tulla, mis tal enne ja ka praegust taewas on, kus tal nüüd meie liha ja veri on? Eks ta poleks wõinud ilma sündimata maailma sisse tekkida ja siis äralunastajaks saada? — ja sellegagi oleks ta küllalt suurt auu ja armastust inimeste sugule näitanud, — aga seda ei tunnud ta mitte. Tema, meie lunastaja, pidi kõik meie elu pühitsema, seeläbi, et ta sellest pidi osa wõtma sündimisest kuni surmani. Üksi nenda

pidime päästetud saama, nenda wois ta meile
 Snistegijaks saada. Eks meie pea nüüd rõõm-
 sad olema, et see kõik nenda meile hääks ja
 meie pärast pidi sündima, ja on sündinud?
 Kristus on meie wennaks saanud — ta on
 liha meie lihast ja veri meie werest. Ei ole
 muud wahet tema ja meie wahel, kui see, et
 tema liha ilma pattuta on: „Ses lihas meie
 sarnane, ei ole pattust roojane.“

See suur auu ei ole mitte inglitele, waid
 meile inimestele saanud. Ehk küll inglid kau-
 nimad ja ilusamad loodasjad on, kui meie
 oleme, siiski on Jumal meist enam lugu pida-
 nud, meid enam auustanud, kui neid, ja meile
 ligemale tulnud kui neile, et ta mitte inglisk
 ei ole saanud, waid inimeseks.

Kristus sünnib ilmale alanduses, kui kõige
 waesem inimese laps, et ta meie pattu ja surma,
 mis pattu läbi ilma sisse tulnud, meilt ära-
 wõttaks: Tema tuleb ilma, et ta meid taewa
 saadaks, ta sünnib inimeseks, et meid Ju-
 mala lapsiks teeks! Et ta meid oma püha,
 äraseletud ihu sarnaseks teeks, mis tal praegu
 on taewas Jumala paremal käel! Waatke
 inimese lapsed, missugust armastust meie
 Snistegija meie wastu on üles näitanud!

Oh ime armastust! et mo kallis Jeesus
 Sulase näul mo päästjaks siin saan'd!
 See armastuse sügawus, laius, kõrgus,
 On suurem, kui inglidgi mõista on saan'd.

Oh oleks mul meeled,
 Ja Keerubi keeled!
 Ei siiski kül jõua veel kiita so heldust
 Mis meile ja näit'nud so palawast armust.

Üks õnnetu inimene on see, kes teda mitte
 wasta ei wõtta, ega seda rõõmu omas südames ei
 tunne. Sellel ei ole tema sündimisestühtegi kasu.
 See on see asi, mis pärast Kristuse sündi-
 mise lugu meile iga aasta juttustadas, et iga-
 üks, noor kui wana seda oma südamesse wõt-
 taks, ja see armu eest Jumalat suure kiituse
 lauluga auustaks ja ütleks:

Au sulle Jehowa
 Mo lunastaja, mo looja!
 So truusele tänu!

Et ja, mis saatat on rikkunud
 Kui Paradiisis Adam on langenud
 Meil jälle toonud!
 Sest auu ja tänu sul!

Waa taewas, ingled inimesed ka
 Kõik laulgu rõõmsast sull': Halleluja.

Et nüüd Kristus Jumala Poeg, iseennast
 nõnda on alandanud, oma igawest auukuube
 maha pannud, kelle ees ingled wärisewid —
 ja sulase nagu enesele wõtnud ja waesel kom-
 bel maa pääl käinud. — Ülewal kumardawad
 ja orjawad teda ingled, siin maa pääl teenib
 ta meid, et nüüd, ütlen ma, Jumala Poeg
 nenda on teinud, seepärast õppigem ka meie
 tema kiituseks ja auuks, häämeelega alandli-

tud olla ja tema sõna järelle oma risti enese peäle võtta, iseennast ärasalgata — ja nenda tema jälgede sees, tema järel käia. Aga et see ole üks raske nõudmine meist? Meie näeme, mis suguses waesuses ja alanduses Jeesus meie pärast on — ja meie tahame wabad olla, ei taha ühtegi weikest kannatamist rahuga wasta võtta, ja kui seda meie pääle panna tahakse, siis nuriseme, siis kaebame meie. See ei ole mitte õige meist, et Jeesus meie eest niisuguse waesuse ja puuduse sisse on sündinud, sellepärast ristas sureb ja oma elu äralunastamiseks annab — aga meie tahame alati rahus olla. Ei mitte! Õppi ja ei ole suurem, kui tema õppetaja, ja sulane ei ole suurem omast peremehest — ütleb Issand.

Oh siis saatke omast südamest ära kõik, mis Issanda meele pärast ei ole, mis teda ei lase südamesse sündida, waid puhastage, kasige, ja pühitsege neid Issandale söimeks, et ta võiks tulla ja säälses sees aset leida, õhtu söömaega pidada meiega ja meie temaga. Nii mittu, kes teda wastawõtsiwad, neile andis tema võimust Jumala lapsiks, Jumala sarnaseks saada, kes tema nime sisse usuwad. Kristus ei tulnud mitte maa pääle, et ta meie sarnaseks saaks, waid et meie tema sarnaseks saaks. Pattused peawad selle õigeda läbi õnneks saama, sest tema sees ja temaga on Jumal wäge ja armu ilma sisse lastnud sündida, mis meil

tarwis on, kui tema sarnaselt tahame ja peame saama. Kristuse, Sumala Poja sündimise sees on juba võimus ja vägi uue sündimisele Sumala lapselt.

Kes nüüd teab seda teed sõime juure, Kristuse sündimise juure, see teab ka teed Sumala laste osausele ehk uue sündimisele, säält võib ta seda sada, Kristuse, inimeselt saanud Sumala Poja sees. Sinna ruttake, o armsad, ja tooge enestele suurt Sõulu kingitust, tooge enestele uut sündimist, võimust, Sumala lapsiks saada, Kristuselt Jeesuselt, temal on seda ja tahab ka seda anda igaühale, kes teda wasto võttab, ja tema sisse usub. Kuidas on aga lugu teie südametega, on nad valmis teda wasto võtma? On nad kindlas uskus tema külles? Katsuge ennast läbi, kas on Kristus teie sees? On see Jeesus, kes teie sees elab, kelle külge ja kelle poole teie südamed hoiavad ja keda nad kinni peavad? Kelle järele sõudwad teie hinge ihaldamised? Kes on teile tõige armsam? See, see elab teie sees, keda teie südamest armastate, kelle külles teie südame soowimised ja ihaldamised poowad. See pärast vaatage eneste sisse oma südamete lugu! Mis on teie sees? Mis kannate teie enesega ümber?

On Jeesus teie sees sündinud, olete tema läbi uueks loodasjaks saanud, tema läbi Sumalalasteks uueks sündinud, siis peab seda

teie süda ülestunistama, ta peab seda kuulutama, tunnistama ja ülesnäitama tegema armastusega. Kisu ühe ema laps ta kätte wähealt ära, seda sa wõid, aga ema südamest ei woi sa teda mitte wälja kiskuda. Ema süda, ema armastus ei lasse oma last igaweste lahti. Kas peaks siis lihalikult armastusei, mis last ema südame külge kõidab, kõwemad paelad olema, kui pühhal, jumalikul ja waimulikul armastusel on, mis Kristust meile südamesse on sünnitanud, mis meid Jumala lasteks ja Seesuse Kristuse wendadeks on teinud? Kas meie ei peaks siis palju enamast oma südamega Seesuse külles pooma, ja ei ialge ennast temast äralahutada lastma? Ema ei wõi oma last mitte ärasalgada, ega ristiinimene oma Issandat, kui see temale on sündinud ja tema ees elab! Sellest tundke, o armsad, kes teie olete, nõnda waatage oma südant läbi. Kristuse sõime juures! Armastage oma Issandat ja Onistegijat nenda, kui ema oma last armastab! Häbenege, kui ta teil weel mitte seeni ajani nii armas ei ole olnud, kui teie süda ilal ühte loodasja, ehk ise ennast, ehk maailma on enam armastanud, kui seda püha last, kes das isa teile taewast on kinkinud. Püüdge siis, o armsad selle Jumalalapse meelt, mõttet, waimu ja elu kätte saada, siis on Kristus teie eest ja teie sees sündinud. Muidu ei ole teil õiget Sõulu püha. Paluge, mõitelge selle

järele, sest see on tõutud — nõnda kui meie kirjast leiame:

„Jeesuse Kristuse läbi on meile tema jumalik vägi ja need kallid toutused armuanniks antud, mis eluks ja jumalakartuseks tarvis tuleb, et teie nende läbi jumalikust olemisest peate osa saama.“ Seda võtke südamesse, ei mitte päha, siis saate elama ja olete õnsad.

Weel lõppeks hüüan ma igaühele suure häälega: „Vaata! Sinu Õnistegija on sulle sünninud!“ Võtke teda vastu oma südamesse! Lase teda enese sisse sünnida ja sinu Õnistegijaks saada! Ära anna enesele mitte enne rahu, kui sa tead ja omas südames tunnet, et ta sinu, sinu südames on ja elab, et sa temast, tema armust ja väest, mis uut inimest ja uut südant loob, osalik oled — ja tema waimust, mis Jumala lapsi sünnitab, mis meid Jeesuse sarnaseks teeb. Palu siis:

Sünni minu südamesse,

Jeesus Kristus ise sa,

Minu sisse elama.

Sulle kohalt enda annan,

Hinge, ihu, ohwriks kannan.

Wõtta seda vastu saa! Amen.

Wiisil: Müüd paistab meile kauniste.

Jehowa, ja suur kuningas,
 Kui suur on sinu halastus,
 Mis pattustele näitab!
 Sa saadab Poja taewa seeft,
 Kes pidi päästma pattu käest
 Kõik inimeste hinged.
 Riitus,
 Tänu,
 Olgu sulle, et sa meile ormu näitnud:
 Poega ilma sisse saatnud.

2.

Oh armas Issand Jeesus Krist,
 Kes tahat päästa hädalist,
 Kuis oled nenda madal!
 Sa jättad taewa auustust,
 Et saadaks mulle lunastust,
 Nii abi saab mo hädal.
 Võtta
 Minu
 Südant sõimeks, kingituseks, kus sa hingad
 Kuni mind siist taewa saadad.

II.

Ingli jutlus.

Tõuse üles! saagu ja walgustud, sest sinu walgus tuleb, ja Jehowa au tõuseb sino üle! Amen.

Luf. ew. 2. 10, 11.

Ja ingel ütles neile: Ärge kartke! sest waata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõige rahwale peab saama, sest teile on täna Daweti linnas sündinud see Snistegija, kes on Kristus see Issand.

See oli esimene jutlus meie Snistegija sündimisest, mis ingled taewast maa pääle tõiwad. „Ärge kartke, waata ma kuulutan teile suurt rõõmu!“ Nende sõnadega algas ingel seda jutlust. Ka mina, mo armsad, kuulutan teile suurt rõõmu, mis mitte üksi Juudarahwale, waid ka teile, ja kõige maailma rahwale osaks on saanud ja weel peab saama. Ja mis sooviks ma muud, kui et teie seda rõõmu niisamma elawalt tunnete, kui need wagad karjatsed Betlemma wälja pääl seda tundsid, kui Issanda ingel neile seda kuulutas. Teie olete seda lugu kuulnud. See on õiglaste hingede lugu, kes Jumalat ja tema sõna usuwad, abi temalt loodawad ja oodawad, ja seda, nii pea kui see neile on saanud, südameliku tänuga ära tunnewad ja wasto wõttawad. Kartus

ja ehmatus oli neid täitnud, kui nad inglite imeliku walgust eneste juures olid näinud, — aga nii pea, kui ingli suust see sõna kõlas: „Urge kartke, ma kuulutan teile suurt rõõmu!“ — siis oli kartus kadunud — ja selle asemele julgus ja lootus nende südamesse asunud. Nad kuulewad äraütlemata rõõmuga taewaliku wäe hulga laulu: „Au olgu Sumalale kõrges, rahu maa peal ja inimestest hää meel!“ — ja wajutawad seda oma südame põhja; nad jättawad karjad oma pääd ja ruttawad taga otsima, waatama ja tumardama Issa ainusündinud Poega, Issandat ja oma rahwa kuningat; nende juu kuulutab seda wälja, mis süda tunneb; nad kiidawad Sumalat ja laotawad seda suurt asja wälja, mis nad olid kuulnud ja näinud, mis Issand neile oli teada annud, ja lähawad siis täis rõõmu oma karja juure tagasi. Ja sedasamma suurt rõõmu kuulutakse meile tänapäew. Meile kuulutakse seda rõõmu, kelle suurst meie paremine wõime äratunda, kui Betlemma karjatsed, sest et see selgemas walguses meie silmade ees on. Karjatsed kuulsid, et neile on Issand sündinud, kes õnistust peab tooma, aga meie teame, mis Jeesus meie hinge õnnsuseks on teinud ja mis ta meile saatnud. Kui palju suurem ja elawam peaks meie rõõm olema, kui waeste karjaste rõõm oli, kes aga need esimesed kiired nägid sest walgusest, mis meidwalgustab, ja selle äralunastamise

töö valmistamist ja hankatust, mis meile täieste ja kauniste on tehtud. Nad rõõmustasid uue-
sündinud Snistegijast, kes oma rahvale abi
ja ärapästmist pidi tooma — ja meie ei peaks
ennast veel enam sest suurest abist ja ärapäst-
misest rõõmustama, mis ta neile ja ka meile
täieste on saanud? Nad olid rõõmsad suure
kuninga tulemise pärast, keda usklikud igatsedes
on ootnud, kes oma isa Daweti auujärje pääl
pidi istuma ja Israelit äralunastama, —
ja meie ei peaks palju enam rõõmu häält
tõstma, ülenud Issanda ja kuninga üle, kes
istus Isa paremal käel, kellel on antud mee-
wale taewas ja maa peäl? Oh et see rõõm
meid kõiki täidaiks, et ta meid kõiki elawaks
teeks! Sa sinult, o Sumal, igawene rõõmu
andja, ootame meie ka seda rõõmu. Lase meil
kõigil seda tunda, et meie seeläbi paremaks ja
õnsumaks saaks!

Rõõmustage mo armsad, rõõmustage Jee-
suse sündimisest, sest siin näete selgeste, kuidas
Sumal inimest armastab, kuidas ta inimesest
lugu peab ja tema õnjust tahab, kui kallis
inimene Sumalale on. Oleks inimene paljas
põrm, oleks ta kõige põlatum ja igawese ära-
mädanemisele mõistetud loom, mis pärast on
siis Sumal inimeste ärapäästmist veel ettemõt-
nud, mis pärast on ta nende päästmiseks ja ära-
lunastamiseks nõnda palju, nõnda ärarääkimata
palju teinud? Mis pärast on ta oma armast

Poega meie juure läkitanud, häda, waesuse, walu, kannatamise, ja weel surma sisse? Mis pärast ta seda ammu ette, ja nüüd weel oma inglite läbi lastis kuulutada? Ei! Inimene, langenud pattune inimene on looja filmis weel wäärt. Inimese sugu ärapäästmine ja lunastamine on suur ja tähtjas töö Jumala ees. Üks töö, mis ta ise on nõuks võtnud ja oma Poja, inglite ja inimeste kuniinga läbi ära teinud. Inimesed, ristiinimesed, tundke seda, tõstke omad silmad kõrgesse, waatage selle peäle, kes teid on loonud, teie isa on ja teie eest suurema kui isaliku hoolega muretses! See, kes teile oma Poega on annud, kas tema ei peaks sellega ja selle läbi teile kõik kinkima. Tundge seda õnne, et Jeesus Jumala Poeg, teie ligem sugulane ja teie wend on!

Rõõmustage Kristuse sündimisest, sest see on sündinud ja on ka oma maapäälise eluteed lõppetanud, kes maailmale uue näo on annud, pimedust walguseks, inimeste waesust õnseks pidi muutma — ja meie teame, meie kuuleme, kuidas ta seda on teinud. Kurb lugu oli maailmaga, wäga waene lugu inimese suguga enne tema tulemist. Kõik mailm oli ühes Paabilooniks saanud, täis kurjust ja wäärjumala teenistust, — pime, kurjawaimude elu koht. Siin ja sääl arwa mõni waga inimene, õige Jumala kartja, kes waitsest abi järele õhtas ja oma wenna wiltsat lugu nut-

tis. Siin ja sääl mõni õiguse nõudja, ja rahu kuulutaja, kes tõsiduse tulustest tahtis põlema süüta, selle tarwis kõik oma jõudu ärafulutas, aga ommetegi wäha, wäga wäha aitas. Peaaegu kõik olid õiguse tee päält äraeksinud ja kõwerat teed käinud, elastivad ilma Jumalata ilmas. Pimedus kattis ilmamaad ja pilkane pime rahvast! — Ja sääl, kus häda kõige suurem ja abi kõige tarwilikum oli, sääl ilmus Kristus, kõige inimeste sugu ärapäästja, ja temaga tuli walgus ja troost ja rõõm ning õnsus taewast maa pääle.

Ja kui wäga on ta sellega maailma nagu ja inimese sugu seisust muutnud! Misjulgust waimu elu wilja on näha sääl, kus muidu kõik tühi ja surnud oli. Mittu tuhat templid, kelle sees Jumala suuri tegusid, ja rõõmu sõnumid waestele kuulutati, seal, kus enne wäärjumalaid kumardadi, tõsidust ja wagadust sõimati ning altarid inimeste ja elajate werrega roojastadi! Kui palju õppetud ja tõsisid Jumala ja tema Poja Seesuse auustajid ja kumardajid sääl, kus enne ühtegi ei olnud — waid, kus kõik puu ja kivi ette, mis mitte Sumal ei olnud, maha langesid ja seda kumardasid — kellest nad midagi ei teadnud. Kui palju tänu, kiituse ja rahu laulusid saab sääl lauldud, kus enne muud kuulda ei olnud, kui kurbduse, mure ja leina häält! Ja seda on Seesus oma sündimise läbi saatnud. Ja

see on ka meile saanud. Ka meid valgustab tema valgus, ja selle valguse paistuses võime julgeste elu teed käia. Meie ja meie lapsed teadwad enam Sumalast ja omast Õnistegijast ning tulewast õnsusest, kui kõige suuremad targad wanal ajal. Sa tema, kes seda tööd maapääl on alganud, saab ka seda lõppetama. Ta on tulnud õnistama ja õnsaks tegema, see oli, ja see saab ka weel tema töö olema. Tema valgus saab paistma, ja tema paistus ennast üle maailma laiali laotama. Warra ehk hilja peawad kõik maad Issanda tundmist täis saama, kõigil rahwal saab aga üks karjane, üks õppetaja ja üks tuningas olema. Rõõmustage sellepärast Jeesusest, omast Õnistegijast, kes maailma õnnistuseks ja inimese sugu ärastamiseks on ilma sisse sündinud!

Oh Isa halastust!

Oh Poja armastust!

Kui kõigil oli minna

Süü pärast pörgute,

Siis tullid, Jeesus sina,

Meid päästma heldeste.

Meil abi saatsid sa,

So sündimisega.

Uga kes võib ja kes peab ennast Kristuse sündmisest rõõmustama? Igaüks inimene — iseäranis see, kellele see saab kuulatud. Teile on täna Õnistegija sündinud, kuulutas ingel, kes on Kristus see Issand. Karjased olid

Suudid ja tundsid küll seda sõna „Kristus“ omas keeles, et ta ühte mõitud meest, ühte kuningat tähendas. Suurem hulk Suudarahvast ei jätks aga sellega, et nad mõtlesid, et Kristus ilmalik kuningas, ja tema riik seist ilmast pidi olema. See ei olnud aga mitte nenda. Ingel waatab suurema ja kõrgema asja peäle, kui Suuda rahwa meel ja mõtte käis. Ta ütleb: „Teile on täna Snistegija sündinud!“ Ta tahab sellega üttelda: Teie olete seeni ajani kuradi wangid olnud, kes teid on waewanud wee, tule, katku ja mõõgaga, aga weel enam igawese kurbduse, pattu ja surmaga. Nenda olete teie waesed inimesed tema ifke al. Wallega saadab ta hinge hukatuse sisse, mis palju alwem on, kui katk ihule. Kui tema nüüd hinge ja ihu maapeäl on waewanud, siis on weel igaihele pärast igawene surm osaks. Teile nüüd, ütleb ingel, teile, kes ihu ja hingega niisuguse kurja, kahjuliku waimu al, kes maailma würst ja Sumal on, ilma abita wangis olete, teile on Snistegija sündinud.

Kas see sõna ingli suust meid ei peaks rõõmsaks tegema? Kellele ehk sellega ta räägib? Mitte puu ei ka kiwidega, waid inimestega, mitte ühe ehk kahega, waid nõnda kui ta ütleb: „Kõige rahwale,“ see on kõigile, kes inimesed on. Ta ütleb „Teile“, mitte meile inglitele, waid teile on ta sündinud, teiega

ühesuguseks inimeseks saanud. Kes nüüd inimene on, see võib ja peab Õnistegijat wasto wõtma, ja ennast tema sündimisest rõõmustama. Kes tahaks siin weel kassipidi mõttelda ja üttelda: Õnistegijast võib küll Peetrus ja Paulus rõõmustada, aga mina ei wõi seda mitte, sest ma olen waene pattune. Armas hing, kui sa nenda ütled, ta ei puudu mulle, kellele ta siis puudub? Oles ta tahtnud ühte tõist loodasja aidata, siis oles ta seksammaks loodasjaks saanud. Kui ta mitte meie waeste pärast ei oles tulnud, siis ei oles teda ka mitte meie Õnistegijaks nimetadud. Nüüd wasta, kes sa oled? kes ma olen? Eks meie pole kõik inimesed! Kes peab teda siis wasto wõtma, muu kui inimene? Inglisele ei ole teda tarwis, kuradid ei taha teda mitte, meile on teda tarwis ja meie pärast on ta inimeseks saanud. Sellepärast sünniks meil küll tema sündimisest ennast rõõmustada ja teda rõõmuga wasto wõtta.

Sah, teile igaühale on Õnistegija, ärapäästja ja abimees sündinud! Kes teist küll ei tahaks niisugust Õnistegijat ja ärapäästjat, et ta rõõmus ja õnis wõiks olla? Ehk ei ole teie weel tunnud, kui raskestest pat inimest rõhub, kuidas igatsedes teie waim õiguse walguse ja wabause järele õhkab, kuidas wagaus ja armastus ta meelest kallid on, ja kuidas ta häämeelega ka tätest wagaiks tahaks saada? Ehk ei ole teie weel iialgi tunnud, kuidas

surelikul inimesel, kes iga sammuga surma ja haua poole jõuab, küll asja oleks üle surma ja haua vaadata ja teada, mis teda seal ootavad, kas ta saaks elama, õnnis wai õnnetu olema? Ja olete seda tunnud, oh kui kosutaw, kuis rõõmustaw peab teile siis see sõna ingli suust olema: Teile on Õnistegeija, abimees, wägem, armulik abimees sündinud! Siin on see, kes kõik teie häda ja puudust lõppetab! Siin on see, kelle läbi teie tõeste targaks ja wagaiks saate, kelle läbi teie rõõmsaste elada ja õnnsaste surra võite! Siin on Jumalast läkitatud tõe õppetaja, rahu kuulutaja ja sünnitaja, kes teile armu ja pattude andeks andmist kuulutab; pattu kustutaja, kes tahab süüd ja nuhtlust teist ärawõtta, teie südamid puhastada ja pühitseda ja teid tõsi se wabause sisse istutada. Siin on Kristus see Issand, oma koguduse pää, kellest terve ihu ja tema sees igaiks luulige toidust, elu ja jõudu saab; Jumalast salwitud kuningas, kelle kätte Isa kõik on annud, kes meelehääga oma alamate üle walitseb, neid hoiab ja kaitseb, oma waimugu walgustab, kõiges hädas toetab ja neile jõudu annab maailma ärawõitmiseks. Siin on surma ärawõitja, pörgu ja haua sundja, ja ise ülestõusmine ja elu! Kes tema sisse usub, ei pea mitte igaweste surema, waid surma läbi elu sisse saama. Jah, armsad hinged, see ta on, Jeesus, kelle sündimist teile kuulutakse, see ta on, nii tõeste, kui

ta on sündinud, ja seda tahab ta ka igaühele teie seas olla, kes seda kuulete. Tema tahab teid kõigest kurjast ärapäästa, kõigest pattust äralunastada ja igawese õnusele aidada. Tulge aga röömsaste tema juure, otsige säält seda tõutud abi, ootage seda kindlas uskus tema käest, laske ennast temast õppetada, parandada, juhataada ja saata, tehke lahti omad südamed tema waimule, tema jumaliku wäele. Siis saate teie rahulikult tehtud, finitud, pühendud ja rõõmustud saama, siis saate tõtt tundma, ja tõst peab teid wabaks tegema, siis saab teie süda suud lahti ajama, et teie rõõmuga tunistate: Minu hing auustab wäga Issandat, ja minu waim on wäga rõõmus minu Snistegija pärast, sest ta on suuri asju mulle teinud, see wägem, ja kelle nimi püha on! Tõsemine kõigest on mind, kes ma pimeduses ja surma warjus istusin, walgustanud, ja minu jalad õiete rahu tee pääle saatnud; ta on mind mo waenlaste wõimusest päästnud, nüüd wõin ma teda igapäew mo elus, ilma kartuseta teenida, pühitsuse ja õiguse sees, mis tema meele pärast on!

Sah, mo wennad! See rõõm peaks Teid kõiki elawaks tegema, peaks teie pühade hing olema. Sa ta saab ka seda olema, kui teie õiete järele mõllete ja ära tunnete, kui suurt armu Sumal oma Poja sündimise läbi inimestele on näitnud. Meie kõik oleme kui ära-

eksinud lambad, õige tee päält kõrwale läinud hukatuse tee pääle. Meie olime juba pörgu ligi, mõned sammud weel, siis oleks meie tee lõpnud ja meie igawese sügawuse sisse langesnud. Aga Jumal olgu kiidetud oma hulduse ja halastuse pärast! Ta waatis nuttes meie järele, luges meie sammud, tuli meile wasta see tee peäl ja tiskus meid oma wägewa käega tagasi sest sügawusest, kelle ligi meie olime. Issand on tõeste juuri asju meile teinud! Ta on pörgu ukse kinni pannud, nüüd lõppeb otsa meie wärisemine. Ta on taewa lahti wõtnud, nüüd peab rõõm meie südant täitma.

Suuremat ewangeliumi, rõõmsamat sõnumet ei wõi inimestele kuulutada, kui ewangelium nende armusaamisest ja õnsusest, — kui selle tulemisest, kelle läbi meile saab armu antud, kelle läbi nad õnsaks saawad. Jah, riisitiinimesed, teie terwe süda peaks kül sellest rõõmustama, peaks seda õnne, mis teile on saanud, õiete äratundma! Aga see rõõm ei pea mitte teie südames warjul olema, waid ta peab tegew olema. Ta peab kiituse ja tänu lauludest Jumalale ja sellele, keda ta teile õnistegijaks on läkitanud, kuulda olema. Kõik teie kõned, kõik teie teod peawad seda üles tunistama, et enast Jumalast ja tema Pojast Jeesusest rõõmustate, et teile abi, kõige suurem abi on saanud, et selle abi läbi õnsaks olete saanud ja weel õnsamaks loodate saada. See

peab teile auuks olema, et teie Seesuse ära-
 lunastud, Issanda, selle kuningaga alamad olete,
 et tema walitsuse al seisate, tema säädust peate,
 tema sõna kuulete, ja tema jälgede sees läite.
 Sialge ei pea teie ennast temast pahandama,
 iialge teda oma tegudega ärasalgama, iialge
 kartma teda ülestunistamast. See rõõm peaks
 teile himu ja julgust ning wäge ja jõudu
 andma, aratäita igauht kohut, ärawõita igat
 teeldust ja kinnipidamist elu tee peäl, wäik-
 selt ära kannatada igat kannatust. See rõõm,
 mis meid mitte paremaks ei tee, mis meid
 mitte õnsusele ei saada, see ep ole mitte õige
 rõõm. Kes ennast Sumalast rõõmustab, tema
 häätegude suurst aratunneb, oh kuidas armas-
 tus ja tänulik meel teda ei aja oma häätegi-
 meelega pärast elama! Ta annab ennast Sumala
 hõle ja tahtmise alla, häämelega kuuleb ta
 tema sõna! Ja kes ennast Seesusest, kui omast
 Issandast ja kuningast rõõmustab, seda ära-
 näeb ja tunneb, kui palju tal temale wõlgu
 on, misjagune wägew ja helde ärapäästja ning
 aitaja tal temaga on ja kui õnsaks ta tema
 läbi saab, — oh kuidas selle süda siis armas-
 tusest tema wasta põleb! — Ja see rõõm
 jääb kindlaks igaweste. Ta on üheks pandiks
 weel suuremast rõõmust, — rõõmust oma Is-
 sandat ja Snistegijat näha mitte maapääl-
 ses pimeduses, waid taewa auu paistuses, mitte
 sõimes, waid trooni pääl, ja siis kõige taewa-

liku wäehulkadega talle laulda: „Auu, fiitus
ja tänu olgu lõigefõrgema Jumalale ning tema
Poja, meie Issandale! Tema töö on maa pääl
lõppetud, temal on igaweste häämeel inimeste
lastest!“ Amen.

Wisl: „Arkage“, nii wahid hüüwad.

Ristirahwas! kandsed wõtke,

Ja Issandale waeto tõtke,

Kes lunastust toob ilmale.

Onis päew on ilmal ilmund

Ta hüüab: Jumal on sul sündind!

On inimene nii kui sa.

Sest ingli hulgaga,

Nüüd tule hõiskama.

Halleluja!

Kõik ilmamaa

Nüüd hüüdgu ka:

Au Jumalale otjata.

2.

Rõõmu häält on kuulda taewast,

Kõik pühad ingled laulwad rõõmsast

Petlemma waitse wälja pääl:

„Au nüüd kõrges Jumalalle

„Ja rahu tulgu ma pääl jälle, —

„Ning inimestest hea meel!“

Oh hing, siis wõtta ka

Jssandat tänada,
 Kes sind heldest,
 On armastand,
 Sind lunastan'd
 Sull' taewa ukse lahti tein'd.

Uue aasta palwe laul.

Wiihl: Oh Kristus! Lunastaja.

So nimelt, Jeesus, jälle
 Nut aastat algame.
 Oh kuule meie hääle,
 Sult abi palume!
 Meid wõtta armust saata,
 Ka uuel aastal, waata
 Me' peäle helbest.

2.

Jä meie juure Jeesus,
 So kalli armuga!
 Ja ole kõiges hädas
 Me'e abi ikka ja!
 Meil jõudu siin weel anna,
 Et kurja wasto panna,
 Me'e wõime alati.

3.

Oh wõtta käända ära,
 Kõik kurja meie maalt,
 Et nälga, sõakära
 Ei kuulda's enam säält.
 Oh anna rahu aja,

Meid kurja eest ka hoija,
Kõik toida heldeste!

4.

Sa meie palwid kuule,
Mis so pool saadame.
Ning ise heldest tule,
Me'e juure elama.
So sõna meid siin toitku,
Ning taewa teed meil näitku,
Siin häda oru sees!

5.

So nimi püha olgu,
O armas Jsa! meil;
So riik ka meile tulgu,
Mis tahat, sündgu tääl.
Meil leiwa jätku anna,
Süüks pattu ära arwa,
Waid päästa kurjast meid!

III.

Uue aasta jutlus.

Jssand õppeta meid meie päewad üles arwama, et meie tarfust südamete saame.

Tun. 1 Ajaraamatus 29, 15.

Meie päewad siin maa peäl on kui wari, ja ei ole mitte jäädwad.

Üks aasta on jälle mööda! Hull päiwi on lendades mööda läinud, on kui kangeste woolaja jõe wesi igawese ajameresse woolanud. Päew, mis mööda läinud, ei tule enam tagasi, igaüks päew kannab meid eluõhtu ligemale. Seda teame, seda usume meie kõik, aga siiski imesteleme ühest päewast teise, ühest aastast teiseni selle üle, et ajad nõnda karmaste kaduwad, et inimese elupäewad lendades mööda lähawad. Meie saame iga aasta, päewa ja tunniga wanemaks ning walmimaks hauale ja igawese ajale. Seda teame jälle kõik, aga ometi imesteleme selle üle, kui mõni iseäraline juhtumine ehk mõni tähtjas päew meie elus seda meile meele tuletab, et meie nüüd wanedamad ja surmale palju ligemal oleme kui enne mõne päewa ehk mõne aasta eest. Aga kust tuleb see imestelemine? Sellest et meie seda asja mitte elawalt ei tunne, et meie sellest

enam räägime, kui selle peäle mõtleme. Sa see on ka see asi, mispärast kõik imestelemine, kõik kaebamine, kõik rääkimine elupäewade ruttulise mööda minemise ja kadumise pärast asjata ning suguta on; mispärast ka aasta wiimasil ja esimesil päewil, just neil päewil, kus inimeste mõtted kõige enam selle ühe asja juures tegewad peaks olema, — nõnda palju tunde, päewi ja aega kurjaste pruugitakse ning tühjalt mööda jaadetakse. Ohtu tuleb ilma kutsumata, aasta lõppeb ilma ootamata! Kui suure hoolega ei peaks meie aega kallits pidama, kui suure hoolega tööd tegema ihu ja hinge kasuks? Pidage aega kallits, sest aeg on kuri! Tehke tööd, kui veel päewa aeg on, õ tuleb, mil ükski ei wõi tööd teha. Wõtkem siis siin tähele panna

Meie elu aastate päewi:

I. Et nad mitte jäädwad ei ole, waid kui wari ära kaduwad

II. Seda maenitsust, mis nad meile andwad.

I.

Meie elu, ütleb Lawet meie tunniistuse sõnas ja temaga ühes kõik ajad ja inimesed, meie elupäewad siin maa pääl on kui wari, nad ei ole mitte jäädwad. Jah, nenda ta on, nenda saab ta olema nii kaua, kui meie ilmas liigume. Meie elupäewad, meie eluaas-

tad lähawad arusaamata kiirusega otsa, ja
 enne kui ümber waatame — on nad kadunud!
 Ja seda ei tunne meie vieti, enne kui nad
 juba mööda on läinud. Algame aastat, siis
 näitab meile aasta alustuse ja tema lõppetuse
 wahel õige pil wahe olewat. Mittu sada
 päewa, mittu tuhat tundi ühes aastas! Kui
 palju ei puudu sinna, kuni kõik need päewad
 ja tunnid saawad äraelatud! Päew lähab
 päewa järele, tund tunni järele, neil igalühel
 on kaafas sulle midagit tuua ja igaüks neist
 hüüab sulle: Ära lase mind mitte tühjalt
 mööda minna! Mis suured asjad ei saa küll
 sel aastal äratehtud! Mitmed muutused woi-
 wad sel ajal ette tulla. Kui sagedaste ei saa
 meie mitme päewa mööda minekut soowima ja
 jälle mitme päewa tulemist ootama! Aga
 kui aasta on mööda läinud, kuidas räägime
 siis! Siis küsime: Kus on nüüd kõik need
 päewad ja tunnid? mis ma sadade ja tuhan-
 date laupa enese ees nägin? Kui ruttu, kui
 tähele panemata on nad kõik kadunud! Kui
 wäha nende seast on weel jäljed — nähtawad,
 jäädwad jäljed maha jätanud! Eks ole suurem
 hull neist kadunud, ilma et ma weel tähele
 pannin, et nad juba käes olid! Kui palju
 neist on mul tätte wahelt äraläinud, enne kui
 neid weel sain tarwitada! Mis on üks aasta
 kõige oma päewi ja tundega! Kui pea on ta
 mööda! Kui ligibal on aasta esimene ja wii-

mane päew tõine tõisele! Tõeste, meie elu maa pääl on kui wari, ruttemine kui nool rühivad meie päewad mööda, nad ei ole mitte jäädnud!

Minu päewad lähwad mööda
 Kärmaste, kui nooli warw,
 Et ka nende pikkem arw
 Nii kui lõotawa tuul on näha.
 Warju kombel kaduwad,
 Ätkist ära lendawad.

Ja mis üks aasta on, sedasama on ka kümme, kakskümmend, kolmkümmend aastad, sedasama kõik inimese elu. Nad on üks niisama lühike, üks niisama lendaw, kui tõine. Waata tagasi o inimene, otgu kui wana sa oled, waata tagasi mööda läinud aja pääle mis sa oled äraelanud, eks sa pea tunnistama, et kõik on kaduw, et kõik on tühi asi. Rog. 1, 2. Ütle, o noor, kus on sinu lapse põlwe aastad? Eks nad ole sul kui unenägu mööda ja meelest äraläinud ja väga wäha jälgi järele jättnud? Eks ole need esimesed kümme, kakstoiskümmend aastad otse kui niipalju päewi sul mööda läinud? Ütle, o mees, kus on sinu noorepõlwe aastad? Eks nad pole kõik oma soowimiste, ootmiste ja lootustega, oma kiusatuste, kannatuste ja rõõmudega minewiku meresse woolanud? Ja mis on sulle sellest järele jäänud? Eks ole suurem jagu sellest,

mis sa teinud, tunnud ja kannatanud, nõnda-
sama kui aeg ise — ära möödaläinud? —
Sa lõina, kes sa oma elutee otsa ligi jõuad,
kes sa walget wõidu krooni oma pää pääl
kannad, kust igaüks wõib näha, et oma tööd
warsti saad lõppetama ja hingusele minema,
kus on kõik sinu möödaläinud elu? Kus on
su lapsepõlwe, nooruse ja mehe ea aastad?
Vaata tagasi oma möödaläinud ärakäidud pikka
tee pääle. On ta sulle pik wai lühike olnud,
oled sa pikamisi wai karmaste nii kaugele
lõppetuse ligi saanud? Eks sa ole sagedaste
ehmatanud, kui oma elupäewi järele arwastid,
eks läinud üks jagu elust tõise järele mööda,
et sa seda ei märkanudgi? Sa kui sa nüüd
oma eluea wiimase astme peäl seisad, kuidas
on nüüd need endised astmed kui udu sisse ka-
dunud. Otse kui läbi udu näed sa weel omas
meeles möödaläinud elu pilti. Kuis lähedal
näed sa mõned päewad, mõned juhtumised ja
sündmused omast elust tõine tõise ligi olemat,
kelle wahel ommeti mõni hää aasta äraläks!
Wõid sa seda salgada, eks tunne sa elawalt,
et meie elu on kui wari, et meie päewad len-
dades mööda lähwad, ei lasse ennast kinni pi-
dada, et nad mitte jäädwad ei ole.

Nenda kui möödaläinud aastatega lugu
on, nendasama saab ka nendega olemat, mis
ees tulewad, — niisama ruttu kui need on
läinud, saawad ka tõised kaduma. Ära eksi

mitte inimene! Sa mõtled ehk veel oma wanause, jõu ja termuse poolest mõni kümmend aastad äraelada. Aga eks sa tea, et selle aja sees, nende kümne, kolme- või wiekümne aasta sees, mis sa enese ees veel arwad olemat, rohkem inimesi peab surema, kui ühekorraga terve ilma peäl elamad? Eks sa ei tea, et ükski tund päewa ei ka ü ajal mööda ei läha, kus tuhanded, kes ei tea kui kaua veel elada lootsid — oma elu õhtule jõudsid? Sa mis feelab sind nende hulgas olemast, kes surmale ohwriks saamad? Ehk kui sa ka need aastad äraelad, — kuis pea on need äraelatud? Palju ennemine saad sa oma jõu kahanemist ja wähanemist tundma, kui sa seda loodad. Kui palju saad sa sel ajal istudama ja külwama, kelle õitsemist ja wilja lendaw aeg sul mitte ei lase näha ega maitsta! Kuis heitides saad sa enast seäl nägema, kuhu sa veel nii peate ei mõttelnud saada! Sa kui sa seäl oled, kuis lühike on sul siis kõik see mööda läinud aeg olnud, kuis arusaamata su elupäewade jooksmine, kellega kõik su aeg maa peäl, sündimisest suremisest saadik, ära on kadunud! Kuis lindlaste sa siis Taweti sõnade tõsidust ära saad tundma. Meie elupäewad siin maa pääl on kui wari, nad ei ole mitte jäädnud! Aga kui sa nüüd juba seda tõtt ei wõi ära salgada, juba nüüd enam ehk wähem seda tunned, siis ela ka nüüd nõnda kui sünniks elada, nõnda,

et sul, kui su päewade ots käes on, rõõm su
südannt mõiks täita! Lähwad su päewad, su
aastad lendades mööda,

II.

fiis ära lasse neil tühjalt mööda minna, ära
tee neid fergemeelse ja kõlbmata elu läbi weel
iühemaks! Pea meeles, et sa inimene, üks risti-
inimene, üks suremata, õnsele kutsusud risti-
inimene oled, et sa siin aga walmistamise
põlmes oled. Ehk küll ka su aastad ja päe-
wad lendwad on, aga jäädaw ja muutmata
on see aeg, kuhu nad find saatwad. Ehk sa
neid küll siin ära unetad, ommeti saawad nad
sul ükskord filmi ees olema. Ehk sa küll wäha
jälgi näed, mis nad on järele jätanud, siiski
jätwad nad tuhanded ära kustumata jäljed
järele, mis see näeb, kes kõik teab, kes neid
sulle on mõõtnud, kes neist saab aru nõudma,
ja mis sa ise ükskord saad nägema, kas rõõmu
walguses ehk hirmsas tules, kui sa seda, mis
siin oled küllwanud saad lõikama ja oma te-
gude wilja pead sööma. Seepärast ära lasse
neid mitte tähele panemata mööda minna!
Bruugi neid kõiki selle tarwis, mis tarwis
looja, su elu hoidja neid sulle on andnud; —
selle tarwis, mis peäle sa neid tõeste saats
pruufima, kui sa ette teatjid, et neid weel
wäga wäha eest tulemas on!

Lähawad su päewad, su aastad lendades mööda, kaunad ära kui wari ja ei lase ennast mitte finni pidada ega tagasi kutsuda: siis ära jätta seda homneks, mis sa täna wõid teha, sest sa ei tea, kas sa homnest päewa elad, ehk mis järg sul homme wõib olla, mis mu-ret homne päew iseenesega saab ühes tooma! Üksi praegune filmapiilk on sinu oma, on sinu wõimuse al; — kautad sa seda, siis on ta igaweste kadunud, ja tuhat tõist filmapiilmist ei wõi sulle seda kahju mitte ära tasuda. Õppi täna, mis sa täna õppida wõid, heida täna enesest ära kõik wead, kõik kurjad kombad, mis sa täna wigadeks ja kurjuseks pead tunnis-tama. Harjuta ennast wagaduses, mis tarwis sul täna paras aeg on! Tee täna hääd tööd, mis tarwis sul nüüd kihutamist ja jõudu on! Sa kui sa homnest päewa elad, siis saab sulle weel tõisti asju õppida, weel tõised wead parandada ja ära heita, weel tõisti häid tegusid teha, jõudu ja parajat aega andma, — ja nõnda, üksnes nõnda, saad sa ikka targe-maks ja paremaks saama.

Tahad sa aga oma lendwaid aastaid ja päewi finni pidada ja jäädmaks teha, et sa neid ialge ära ei wõi unustada, et neist sul wõiks ikka rõõm olla, siis märgi sa neid kõiki mõistliku tegudega ära, pruugi neid selle tarwis, mis pärast looja neid sulle on annud. Ära lase ühtegi päewa mööda minna, kellest sa iseene-

sele ja ka sellele, kes teda sinu peäle lasseb paista, arwu ei wõi anda, — ühtegi, kus sa oma jõudu ei pruugi, hääb tööd tehes, enesele kallist wara korjates, mis sind saab rikkaks tegema. Sa teed sa seda, — olgu su päewad siis nii lendwad kui nad on, mingi nad nii kiireste mööda kui tahes, nende mälestus, nende töö, nende töö wili saab sulle jääma, saab sulle igaweseks omanduseks jääma.

Elupäewad lähawad lendades mööda, ilm lähab huffa kõige oma himudega, kõige oma ilu ja auuga — aga kes Sumala tahtmist teeb, see jääb igaweste, — nõnda hüüab weel lõppeks tänane päew suure häälega. Ilm lähab huffa kõigega, mis maailmast on, waata ette, et sa temmaga ühes huffa ei läha! Kõik maailma asjad on kaduwad, ära mõtle neid mitte igaweste jääwat! Ära toeta ennast mitte pilliroo keppi peäle, mis on nõder ja murdmist kardab! Ära põhjanda oma maja mitte liiva peäle, kui sa tahat, et tuul teda ei peaks ümber wiskama ega weewood teda ära wiima. Ära looda mitte oma rikkuse peäle, ta on kaduw! Tuhanded juhtumised wõiwad teda sult täna ehk homme läest ärakiskuda, ja sind waesuse sisse saata, — ja warra ehk hilja pead sa seda tõeste ära kautama, ja paljas ning halaste maa sülle minema. Ära ole mitte julge oma priiskuse ja jõu peäle, nad on kaduwad, nõnda kui lil wälja peäl, kui tuul ta peäle

puhub, siis ei ole teda enam ja tema aset ei ole enam tunda, ta närtfib ära murest, otse kui roosi õis, mis üks sala us ära närib, selle lehti tuul ära lõhub, — ja warra eht hilja on ka priiskus ja jõud haura saagiks langenud. Ära ole mitte suureline oma päewade peäle, mis sa enese ees weel rohkeste loodad olemat, nad on kämle laiusjeks pantud, — iga päew; iga tund võib sulle wiimane olla, sa saiad wärisewa jalgadega elawate ja furnute wahel! Seepärast ära toeta ennast mitte kadumate asjade peäle, waid sõwma selle järele, mis kadumata on, mis igaweste jääb! Kui kõik, mis su silm näeb, kadum on, kui kõik, kel elu ja õht on, nii kui sinu ihu, sureb ja jälle põrmuks saab, — siis on ommeti sinu hing suremata ja kadumata ning jääb igaweks. Sa kes Jumala tahtmist teeb, see jääb igaweste. Tee siis Jumala tahtmist, tee seda rõõmu ja häämeelega! Kes seda teeb, see jääb igawest, see lõikab igawest kaunist wilja omast tööst. Olgu siis see teie ülem hool ja püüdmine ka sel uuel aastal, mis Jumala armu läbi kätte on tulnud. Aga Jumal ise aitku meid meie nõdruses! Ta andgu meile hää töö tahtmist, ja selle täitmist, et ka see aasta meid elu poole wiiks! Amen.

Wiisil : Jeesus päästnud oled sina.
 Astugem siis armsad wennad
 Jeesusega edesi!
 Meie mõtted, teud sõnad
 Andkem tema hoolele.
 Saab meist mõni haura ligi
 Seda aitku Jeesu higi,
 Sel kõik uueks taewas saab —
 Kus ta Talle palget näeb.

